

PRAWA I OBOWIĄZKI

ŚWIADKA

W POSTĘPOWANIU KARNYM

- Słabo znasz język polski? Jesteś osobą niesłyszącą lub niemą? Możesz skorzystać z bezpłatnej pomocy tłumacza. **Już w tej chwili masz prawo poprosić o tłumacza.**
- **If you cannot hear or speak or if you feel your command of the Polish language is insufficient** you have a right to assistance of an interpreter free of charge.
- **Если Вы не слышите или не говорите, или Ваших знаний польского языка недостаточно,** Вы имеете право на бесплатную помощь переводчика

ПАМІĘТАЙ!

Twoje zeznania mogą być kluczowe w sprawie i pomoc sądowi w ustaleniu prawdy.

* WAŻNE SKRÓTY:

k.p.k. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego

k.k.w. – Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy

Jeżeli zostałeś wezwany w charakterze świadka, masz obowiązek stawić się i złożyć zeznania.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 177 § 1.

Jeśli się nie stawisz, możesz dostać karę pieniężną, możesz też zostać doprowadzony przymusowo lub aresztowany.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 285-287.

Tylko zaświadczenie wystawione przez lekarza sądowego usprawiedliwi Twoją nieobecność.

Wykaz lekarzy sądowych znajdziesz na stronie internetowej sądu, przed którym prowadzone jest postępowanie, a także m.in. na policji i w prokuraturze.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 117 § 2a.

Możesz zostać przesłuchany w miejscu swojego pobytu, jeżeli nie możesz stawić się na wezwanie z ważnego powodu, np. choroby lub innej niedającej się pokonać przeszkody.

W wyjątkowych sytuacjach Twoje przesłuchanie może odbyć się w formie wideokonferencji.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 177 § 1a i 2, art. 390 § 3.

W niektórych sytuacjach możesz odmówić składania zeznań – patrz s. 4.

ZWROT KOSZTÓW STAWIENICTWA

Za stawiennictwo przysługuje Ci zwrot:

- **kosztów podróży** (w tym noclegu, jeśli był konieczny),
- **utraczonego zarobku** lub dochodu.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 618a–618e.

Wniosek o zwrot kosztów możesz złożyć do sądu, przed którym toczy się postępowanie (ustnie do protokołu, albo na piśmie w terminie trzech dni od zakończenia przesłuchania).

To wynika z przepisów k.p.k. art. 618k.

Możesz zostać poddany badaniom lub oględzinom ciała, jeśli się na to zgodzisz.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 192 § 4.

Warto wiedzieć, że prokurator lub sąd ma prawo poprosić, by w przesłuchaniu wziął udział biegły lekarz lub psycholog, w razie wątpliwości co do stanu psychicznego lub rozwoju umysłowego świadka.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 192 § 2.

ZEZNANIA

Możesz odmówić składania zeznań w całości, gdy:

- jesteś osobą najbliższą dla oskarżonego (np. małżonkiem, rodzicem, dzieckiem lub osobą pozostającą we wspólnym pożyciu),
- jesteś oskarżony o współudział w przestępstwie objętym postępowaniem w innej toczącej się sprawie.

Decyzję o odmowie składania zeznań masz prawo podjąć do pierwszego przesłuchania przed sądem. Twoje poprzednie zeznanie nie będzie mogło być wykorzystane jako dowód. To prawo przestaje działać w momencie, gdy zaczniesz zeznawać przed sądem.

W czasie składania zeznań możesz odmówić odpowiedzi na pytanie, jeżeli odpowiedź mogłaby narazić Ciebie lub osobę najbliższą na odpowiedzialność karną.

Jeśli zdecydujesz się zeznawać, musisz mówić prawdę.

Jeśli składając zeznania, zataisz prawdę lub zeznasz nieprawdę, możesz zostać ukarany za fałszywe zeznania, nawet jeśli zrobiłeś to, aby uchronić siebie lub osobę najbliższą przed odpowiedzialnością karną.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 182, art. 183 § 1 i 2, art. 185, art. 186 § 1.

Jeżeli treść zeznań mogłaby narazić Ciebie lub osobę Ci najbliższą na hańbę, możesz zażądać, aby sąd przesłuchał Cię na niejawnej rozprawie „przy zamkniętych drzwiach”.

To wynika z przepisu k.p.k. art. 183 § 2.

Jeśli zeznania dotyczą informacji zastrzeżonych lub poufnych albo objętych tajemnicą zawodową, możesz odmówić zeznań, chyba że zostaniesz zwolniony przez sąd lub prokuratora od obowiązku zachowania tajemnicy.

Gdy posiadasz informacje tajne lub ściśle tajne, możesz zostać przesłuchany tylko po zwolnieniu przez uprawnionego przełożonego od obowiązku zachowania tajemnicy.

LEKARZU, DZIENNIKARZU, DORADCO PODATKOWY, STATYSTYKU!

Pamiętaj, że możesz zostać przesłuchany w zakresie tajemnicy służbowej lub zawodowej tylko wtedy, gdy jest to niezbędne.

DZIENNIKARZU!

Nikt nie może Cię zwolnić z obowiązku dochowania tajemnicy zawodowej w przypadku pytania o:

- autora materiału prasowego,
- autora listu do redakcji / innego podobnego materiału,
- identyfikację osób, które zastrzegły swoje dane.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 180 § 3.

Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy dysponujesz wiedzą o przestępstwie objętym obowiązkiem doniesienia.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 179 § 1, art. 180 § 2.

ŚWIADEK MAŁOLETNI

Świadek, który nie ukończył 15. roku życia
i zeznaje w sprawie:

- przestępstwa popełnionego z użyciem przemocy lub groźby,
- przestępstwa na tle seksualnym lub przeciwko rodzinie,
- w której jest pokrzywdzonym przestępstwem przeciwko wolności,

jest przesłuchiwany przez sąd TYLKO RAZ,
w odpowiednio przystosowanym, przyjaznym pokoju.

Takie przesłuchanie jest nagrywane i może być przeprowadzone z zastosowaniem wideokonferencji.

TYLKO W WYJĄTKOWYCH PRZYPADKACH MOŻNA TAKIEGO ŚWIADKA PRZESŁUCHAĆ PONOWNIE.

To wynika z przepisów k.p.k. art. 185a, art. 185b, art. 185c § 1, 2 i 3.

POKRZYWDZENI PRZESTĘPSTWEM PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ

Świadek, który już skończył 15 lat, a jest pokrzywdzony przestępstwem zgwałcenia lub wykorzystania seksualnego, może być przesłuchany więcej niż raz, ale:

- w sądzie przesłuchanie odbywa się nie na rozprawie, ale na posiedzeniu, w którym uczestniczy ograniczona liczba osób. To przesłuchanie jest nagrywane i odtwarzane na rozprawie,
- w razie konieczności powtórnego przesłuchania taki świadek może złożyć wniosek o przesłuchanie przez wideokonferencję.

DANE OSOBOWE, ŚWIADEK ANONIMOWY

Każdemu świadkowi prawo gwarantuje, że jego adres zamieszkania i miejsce pracy nie zostaną ujawnione w aktach sprawy. Będą zapisane w odrębnym załączniku, wyłącznie do wiadomości organu prowadzącego postępowanie.

W przypadku świadka, którego życie, zdrowie, wolność albo mienie w znacznych rozmiarach, a także bezpieczeństwo jego najbliższych może być zagrożone, cała jego tożsamość (więc także imię i nazwisko) pozostanie w tajemnicy – **to tzw. świadek anonimowy.**

To wynika z przepisów k.p.k. art. 148a, art. 184.

OCHRONA POLICJI, BEZPŁATNA POMOC PRAWNA I PSYCHOLOGICZNA

Możesz dostać ochronę policji na czas czynności procesowej, jeżeli stopień zagrożenia życia lub zdrowia Twojego lub Twoich najbliższych jest wysoki.

Pomoc może przybrać postać ochrony osobistej lub zmiany miejsca pobytu. Aby otrzymać ochronę, musisz skierować wniosek do komendanta wojewódzkiego policji za pośrednictwem organu prowadzącego postępowanie lub sądu.

To wynika z przepisów art. 1-17 Ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka.

Pamiętaj! Ty i Twoi najbliżsi możecie otrzymać bezpłatną pomoc prawną i psychologiczną w Sieci Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem.

To wynika z przepisów k.k.w. art. 43 § 8 pkt 2a.

Broszura została opracowana przez
Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
oraz **Helsińską Fundację Praw Człowieka**,
aby przekazać w możliwie najbardziej przystępny
sposób niezbędne informacje dla

ŚWIADKA

HR HELSIŃSKA FUNDACJA
PRAW CZŁOWIEKA

Jeśli uważasz, że Twoje prawa nie są respektowane,
zawsze możesz zadzwonić na
BEZPŁATNĄ INFOLINIĘ
BIURA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

800 676 676

